

رئیس مرکز آمار در گفت‌وگو با «ایران» تبیین کرد

سدهای ضد تحریمی اقتصاد

امیر رحیمی / ایران

کاهش سهم به معنای خروج تدریجی از اقتصاد نفتی است؟

از سال ۹۶ که با افت بیش از ۴۰ درصدی بخش نفت مواجه شدیم، این بخش به شدت کوچک شده است. اما با توجه به آثار مستقیم و غیرمستقیم نفت بر اقتصاد ایران نمی‌توان این افت را به معنای خروج از اقتصاد نفتی معنا کرد. در کنار کاهش تولید نفت و گاز، افت درآمدهای ارزی آن روی عمده بخش‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد. درصدهای ارز این افت را به دلیل است.البته این بهبود به این دلیل است که عدد تولید ناخالص داخلی سال قبل افت بسیاری داشته و تأثیر خود را گذاشته است. اگر بخواهیم نرخ رشد را قبل

منفی ۲۷ رسید و در فصل بهار به منفی ۱۴ درصد رسیده است.

همان گونه که اشاره شد، در این فصل گروه نفت با رشد منفی ۱۴.۳ درصد مواجه شده است. اگر این نرخ را با سال گذشته مقایسه کنیم شاهد بهبود نسبی هستیم. در چهار فصل سال گذشته رشد گروه نفت به ترتیب منفی ۴۱.۳، منفی ۴۶.۹، منفی ۱۵.۴ و منفی ۲۶.۹ درصد بوده و برای کل سال گذشته منفی ۳۵ درصد بوده است که در مقایسه با منفی ۱۴.۳ درصد بهار امسال رشد منفی این بخش کمتر شده است.البته این بهبود به این دلیل است که عدد تولید ناخالص داخلی سال قبل افت بسیاری داشته و تأثیر خود را گذاشته است. اگر بخواهیم نرخ رشد را قبل

این رشد ضعیف ناشی از چه بوده است؟

این گروه شامل زیربخش‌های زراعت و باغداری، دامداری، جنگلداری و ماهیگیری است. براساس محاسبات فصل بهار ۱۳۹۹ منفی زیربخش دامداری با منفی ۲.۳ درصد و سپس جنگلداری با منفی ۱۰.۸ درصد بوده است چراکه زیربخش‌های زراعت و باغداری و ماهیگیری به ترتیب ۰.۹ درصد و ۸.۷ درصد مثبت بوده است.

■ طبق محاسبات انجام شده، نرخ رشد گروه صنایع و معادن منفی ۴.۴ درصد است، استخراج نفت و گاز به عنوان یکی از زیربخش‌های این گروه چه سهمی در نرخ رشد منفی این گروه دارد؟

برای محاسبه ارزش افزوده فعالیت استخراج نفت خام و گاز طبیعی از آمارهای ثبتی وزارت نفت استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد رشد ارزش افزوده بخش استخراج نفت خام و گاز طبیعی سال ۹۸ همچنان به روند کاهشی خود معادل منفی ۳۵ درصد ادامه داده است. رشد منفی این بخش از پاییز سال ۹۷ همزمان با اجرای تحریم‌های خصمانه علیه کشورمان شروع شد. در پاییز ۹۷ رشد این بخش نسبت به مدت مشابه سال قبل منفی ۳۳.۵ درصد کاهش یافت و در زمستان سال ۹۷ با اندکی بهبود به منفی ۲۶ درصد رسید.

در بهار سال ۹۸ نیز روند رشد کاهشی‌تر شد و به منفی ۴۱ درصد رسید. در تابستان ۹۸ بیشترین کاهش در رشد این بخش نسبت به فصل‌های قبل معادل منفی ۴۷ درصد مشاهده شد. از آنجا که شروع روند کاهشی از پاییز ۱۳۹۷ بوده، در پاییز ۹۸ رشد ارزش افزوده بخش استخراج نفت خام و گاز طبیعی به یک بهبود نسبت به دوره‌های قبل معادل منفی ۱۵.۳ درصد بوده است، اگرچه این بخش همچنان با رشد منفی خود تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر رشد منفی محصول ناخالص داخلی با نفت داشته است. در زمستان سال ۱۳۹۸ روند کاهشی این بخش دوباره شدت گرفت و به

■ سیاح رضاپی خبرنگار

فصل بهار امسال به عنوان نخستین فصل متأثر از شیوع کرونا در کنار تداوم آثار تحریم، با شرایط متفاوتی روبه‌رو شد. در بهار امسال، نرخ رشد اقتصادی با نفت منفی ۳.۵ و بدون نفت منفی ۱.۷ درصد بوده است. در این فصل گروه کشاورزی ۰.۱ گروه صنایع و معادن منفی ۴.۴ و گروه خدمات منفی ۳.۵ درصد نسبت به فصل بهار سال ۱۳۹۸ رشد داشته است. درباره چرایی این نرخ‌ها، تأثیر کرونا و تحریم با جواد حسینی‌زاده، رئیس مرکز آمار ایران به گفت‌وگو نشستیم. در این گفت‌وگو می‌توان ظرفیت‌های بالقوه بخش‌های اقتصادی کشور را که در شرایط سخت تحریم و کرونایی رشد داشته باشند مشاهده کرد. برای مثال بخش کشاورزی یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی است که می‌تواند رشد بالایی داشته باشد. اگر برای مثال بخش دامداری آن تقویت شود هم می‌توان تغذیه داخل را تأمین کرد و هم صادرات فراورده‌های دامی داشت. با برای مثال در بخش صنعت تجهیزات حمل و نقل و پلاستیک و پلاستیک از ظرفیت‌های بالقوه این بخش هستند. در ادامه این گفت‌وگوری خوانید.

■ در سال جاری علاوه بر تحریم، شیوع کرونا نیز در نخستین فصل سال جاری نمایان شده است. این دو عامل چه سهمی در افت نرخ رشد اقتصادی داشته‌اند؟

به طور قطع کرونا تأثیر زیادی در تولید بخش‌های مختلف داشته که البته به صورت عمده روی گروه خدمات مؤثر بوده است. کرونا در کنار کاهش تولید برخی از بخش‌ها باعث افزایش تولید برخی از بخش‌ها نیز شده است. با این حال دامنه تأثیر این بیماری در زیربخش‌های خدمات نمایان است. برای مثال در بخش فعالیت‌های هتلداری و رستوران نرخ رشد منفی ۶.۷ درصد بوده که با متوسط منفی ۱.۷ درصدی گروه اصلی فاصله زیادی دارد.

■ نرخ رشد گروه کشاورزی در بهار امسال تنها یک دهم درصد بوده است.

پیش‌بینی کارشناسان نشان می‌دهد

نیمه دوم متفاوت بازار مسکن تا پایان سال

صفحه ۱۰

تأکید بانک مرکزی بر لزوم تسریع در پرداخت تسهیلات مرتبط با کرونا

تسهیل پرداخت وام کرونایی

گروه اقتصادی تازه‌ترین اخبار از تسهیلات کرونایی نشان می‌دهد که با توجه به کثرت افراد در صف دریافت تسهیلات، بانک مرکزی به‌دنبال تسریع پرداخت و آسان گرفتن شرایط مدارک است.

در این راستا، در جلسه‌ای که روز گذشته به ریاست اکبر کمیجانی، قائم مقام بانک مرکزی و با حضور اعضای هیأت مدیره بانک‌های عامل، نمایندگان «وزارت راه و شهرسازی» و «وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی» در محل این بانک برگزار شد؛ بر پرداخت تسهیلات با مدارک هویتی و وثایق و تسهیل وام کسب‌وکارهای آسیب‌دیده حوزه گردشگری تأکید شد. به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، این جلسه به منظور بررسی عملکرد شبکه بانکی در عمل به مصوبات ستاد مقابله با کرونا برای اجرای «طرح اعطای تسهیلات به کسب‌وکارهای آسیب دیده از شیوع ویروس کرونا» و «تسهیلات ودیعه مسکن مستأجران» بود که ۲ بخش از ۵ حمایت اصلی دولت از زمان شیوع ویروس کرونا را تشکیل می‌دهند.

■ صفحه ۸ را بخوانید

تازه‌ترین وضعیت قیمتی محصولات شوینده

مدیرکل نظارت بر محصولات بهداشتی سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان گفت: با توجه به افزایش ۴۰ تا ۵۰ درصدی قیمت مواد اولیه مورد نیاز تولید محصولات شوینده نمی‌توان مخالف افزایش قیمت در این بخش بود.

اسماعیل مهدی‌پور درباره اینکه آیا مجوزی برای افزایش قیمت مواد شوینده از سوی سازمان حمایت صادر شده است، تصریح کرد: مواد شوینده تابع قیمت‌گذاری تثبیتی و تکلیفی سازمان حمایت نیست. مدیرکل نظارت بر محصولات بهداشتی سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان بیان داشت: مواد مصرفی در بخش تولیدات مواد شوینده ۸۰ تا ۹۰ درصد قیمت تمام شده درب کارخانه به غیر از اعمال سود واحد تولید کننده را تشکیل می‌دهد. وی با اشاره به افزایش ۵۰ درصدی قیمت نرخ ارز بعد از آخرین افزایش قیمت مواد شوینده اظهار داشت: مواد اولیه مورد نیاز تولید این بخش از دو طریق تأمین می‌شود که بخشی از آن از طریق واردات و بخشی نیز از بورس انرژی خریداری و کشف قیمت می‌شود. وی گفت: افزایش قیمت مواد شوینده اجتناب‌ناپذیر است و تثبیت قیمت در این بخش با توجه به افزایش قیمت مواد اولیه با سیاست‌های حمایت از تولید مغایرت دارد. /فارس

ارز نینما به ایرلین‌ها رسید

رئیس سازمان هواپیمایی کشوری گفت: مقرر شده در قالب کمیته‌ای در ستاد ملی مقابله با کرونا، ارزی‌نیمایی به ایرلین‌ها اختصاص دسیم تا قیمت بلیت هواپیمای افزایش پیدا نکند.

تورج دهقانی زنگنه اظهار کرد: در پی جلسات و مذاکرات صورت گرفته وزیر راه و شهرسازی دستور داد تا کمیته‌ای در ستاد ملی مقابله با کرونا زیر نظر کمیته هوانوردی تشکیل تا هزینه‌های ارزی و ریالی ایرلین‌ها جبران شود و آنها بتوانند بدون افزایش قیمت بلیت هواپیمای به حیات خود ادامه دهند.

وی افزود: یکی از تصمیماتی که تاکنون برای جلوگیری از افزایش قیمت بلیت هواپیمای اتخاذ شده این است که از طریق ستاد ملی مقابله با کرونا برای ایرلین‌ها از نیمایی تأمین کنیم و بخشی را هم به‌عنوان منابع ریالی در اختیار آنها قرار دهیم تا هزینه‌های افزایش یافته آنها به‌گونه‌ای جبران شود.

رئیس سازمان هواپیمایی کشوری گفت: تاکنون در این زمینه برنامه‌ریزی برای جبران هزینه‌های ارزی و ریالی شرکت‌های هواپیمایی انجام شده است و در ادامه باید به‌دنبال تصویب و ابلاغ آن در ستاد ملی مقابله با کرونا باشیم. /ایسنا

ممنوعیت صید ترال فانوس‌ماهیان

رئیس سازمان شیلات ایران از توافق کارگروه علمی و فنی تشکیل شده، به منظور ممنوعیت دوساله صید ترال فانوس‌ماهیان با هدف برنامه پایش ذخایر این گونه ماهی در سواحل جنوب کشور خبر داد.

نبی الله خون‌خواری درباره ممنوعیت صید ترال، افزود: این اقدام به منظور مطالعه و ارزیابی روی ذخایر آبریان و تصمیم‌گیری بر اساس مطالعات آینده در راستای بهره‌بردارری پایدار و بهینه طرح پایش ذخایر فانوس‌ماهیان از آذر ۹۹

وی اظهار داشت: مقصر شده طرح پایش ذخایر فانوس‌ماهیان از آذر ۹۹ شروع شود که در این مطالعات با آسیب‌شناسی صید فانوس‌ماهیان، تحقیقات به‌روز شده‌ای را استحصال کنند تا مطالعات در جهت بازنگری فعالیت ناوگان به‌کار بسته شوند. وی ادامه‌داد: این بازنگری شامل تجهیزات و ناوگان، تعداد ناوگان، روش صید، تجهیزات مورد نیاز صید و برنامه صید خواهد بود که امید می‌رود پس از انجام این تحقیقات، یک برنامه جامع برای بازنگری صید فانوس ماهیان به دست آید.

معاون وزیر جهاد کشاورزی با تأکید بر عدم صید ترال فانوس ماهیان در خلیج فارس، اظهار داشت: صید فانوس ماهیان، صید ترال میانی در اعماق ۲۰۰ متر و فاصله بیش از ۱۲ مایل از ساحل است که فقط در دریای عمان و در محدوده صیدگاهی مقابل بندر جاسک انجام می‌شد. /وزارت جهادکشاورزی

خودروسازان برای افزایش قیمت مجوز گرفتند

رئیس شورای رقابت گفت: براساس مصوبه اردیبهشت ماه خودروسازان می‌توانند حداکثر تا سقف اعلامی نرخ تورم بخشی از سوی بانک مرکزی در سه ماهه سوم اسمال افزایش قیمت‌ها را اعمال کنند.

رضا شیوا اظهار کرد: در حال حاضر ایدرو مسئول نظارت بر بخش خودرو هست و آنها از شورای رقابت خواستند تا افزایش قیمت‌ها را تأیید کند، این در حالی است که این موضوع نیازمند تأیید شورای رقابت نیست بلکه مطابق مصوبه امکان افزایش قیمت‌ها متناسب با نرخ تورم بخشی وجود دارد. وی تأکید کرد: پیشنهاد شده در سه ماهه چهارم اسمال متغیرهای کیفیت و بهره‌وری نیز در دستورالعمل قیمت‌گذاری خودرو لحاظ و متناسب با آنها تصمیم‌گیری در مورد قیمت‌ها انجام شود. رئیس شورای رقابت تأکید کرد: خودروسازان می‌توانند حداکثر تا سقف نرخ تورم بخشی اعلامی از سوی بانک مرکزی افزایش قیمت‌ها را در محصولات خود یکباره یا در دو مرحله انجام دهند. /اتسним

طلای جهانی در مسیر افت

بهای جهانی طلا روز گذشته به کمترین میزان خود در یک هفته گذشته تنزل کرد و به سطح یکهزار و ۸۹۸ دلار و ۲۸ سنت رسید.

افزایش ارزش شاخص جهانی دلار و پیشرفت نداشتن مذاکرات مربوط به بسته محرک مالی جدید در امریکا سبب شده تا بهای فلز زرد رو به کاهش گذارد. هر اونس طلا ۰.۱ درصد افت به سطح یک هزار و ۸۹۸ دلار و ۲۸ سنت رسیده است. از آغاز سال جاری میلادی، بهای فلز زرد به سبب اتخاذ سیاست‌های شدید انبساطی پولی از سوی بانک‌های مرکزی جهان با رشد ۲۶ درصدی روبه‌رو شده است. /ایرنا

کرونا نفت را ارزان‌تر کرد

قیمت نفت به‌دنبال افزایش مبتلایان به کرونا در کشورهای مختلف و نگرانی نسبت به بازگشت محدودیت‌ها با کاهش همراه شد.

افزایش اخیر موارد ابتلا به ویروس کرونا و محدودیت‌های بیشتر سفر در اروپا، شرایط روانی بازار را تحت تأثیر قرار داده و نگرانی درباره تقاضا را بالا برده است. این موضوع باعث شده تا قیمت نفت بیش از ۲ درصد از ارزش خود را از دست دهد. در زمان تنظیم این خبر نفت شاخص برنت با افتی ۲.۲ درصدی به قیمت ۴۰ دلار و ۸۶ سنت در هر بشکه معامله شد. /ایرنا

در مقابل صنایعی مانند ساخت تجهیزات حمل و نقل با رشد ۵.۷ درصدی، لاستیک و پلاستیک با رشد ۵.۲ درصدی، وسایل نقلیه موتوری با رشد ۴.۱ درصدی و محصولات غیرفلزی با رشد ۲.۹ درصدی همراه بوده‌اند.

■ **بخش ساختمان به چه دلیل افت داشته است؟**

برای برآورد این بخش از اطلاعات عملکرد پرداخت‌های عمرانی دولت و همچنین اطلاعات ساعت کار نیروی کار شاغل در بخش ساختمان و مساحت زیربنا در پروانه‌های ساختمانی استفاده می‌شود.

در فصل ساختمان در فصل بهار سال جاری همانند فصل زمستان سال ۱۳۹۸ دارای رشد کاهشی است و رشد منفی ۲ درصدی را ثبت کرده است. احتمالاً اثرات شیوع ویروس COVID-۱۹ همچنان نقش مؤثری در کاهش فعالیت‌های ساختمانی و کاهش ارزش افزوده این بخش در فصل بهار ۱۳۹۹ نیز داشته است. همچنین بر اساس اطلاعات ثبتی وزارت صمت، رشد منفی رشته فعالیت فلزات اساسی در فصل بهار امسال ورشد منفی محصولات فولادی را می‌توان مؤید رشد منفی بخش ساختمان در فصل بهار ۱۳۹۹ دانست. ■ **به نظر می‌رسد گروه خدمات که تقریباً نیمی از تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می‌دهد بیشترین تأثیر را از کرونا داشته است.**

این گروه نیز در بهار امسال منفی ۳.۵ درصد رشد داشته است. این گروه شامل زیر بخش‌های عمده فروشی و خرده فروشی، هتل و رستوران، حمل و نقل و ارتباطات واسطه‌گری‌های مالی، مستغلات، امور عمومی، آموزش، بهداشت و مددکاری و سایر خدمات است. خدمات عمده فروشی و خرده فروشی حلقه وصل بین عرضه و تقاضای بازار کالا است. به طوری که از یک‌سو ستانده بخش‌های مختلف مانند صنعت، کشاورزی و ماهیگیری از کانال عمده فروشی و خرده فروشی، در بازار عرضه شده و از سوی دیگر، کالاهای مورد نیاز فعالیت‌های اقتصادی و خانوار که به واسطه

از سال ۹۶ که با افت بیش از ۴۰ درصدی بخش نفت مواجه شدیم، این بخش به شدت کوچک شده است. اما با توجه به آثار مستقیم و غیرمستقیم نفت بر اقتصاد ایران نمی‌توان این افت را به معنای خروج از اقتصاد نفتی معنا کرد. در کنار کاهش تولید نفت و گاز، افت درآمدهای ارزی آن روی عمده بخش‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد

از رشد منفی رشته فعالیت‌های ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای و ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی بوده است.

در رشد این بخش نسبت به فصل‌های قبل معادل منفی ۴۷ درصد مشاهده شد. از آنجا که شروع روند کاهشی از پاییز ۱۳۹۷ بوده، در پاییز ۹۸ رشد ارزش افزوده بخش استخراج نفت خام و گاز طبیعی به یک بهبود نسبت به دوره‌های قبل معادل منفی ۱۵.۳ درصد بوده است، اگرچه این بخش همچنان با رشد منفی خود تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر رشد منفی محصول ناخالص داخلی با نفت داشته است.

■ **در حالی که بخش نفت در سال‌های گذشته سهم بالایی در تولید ناخالص داخلی داشت در بهار امسال سهم آن به ۱۲.۷ درصد رسیده است، آیا این**

از تهدید نفت مقایسه کنیم باید این اعداد را با هم جمع کنیم یعنی در یک‌سال گذشته بخش نفتی افت شدیدی را تجربه کرده است.

در رشد فعالیت سایر معادن نیز بر اساس شاخص‌های مقدار محاسبه شده ۰/۹ درصد بوده است. در سه ماهه اول سال مذکور، استخراج سنگ‌های فلزی با بیشترین سهم، رشدی نداشته است، استخراج سایر سنگ‌های معدنی و زغال سنگ به ترتیب دارای رشد افزایشی و کاهشی بوده‌اند.

■ **در حالی که بخش نفت در سال‌های گذشته سهم بالایی در تولید ناخالص داخلی داشت در بهار امسال سهم آن به ۱۲.۷ درصد رسیده است، آیا این**

پرورنده مسکن مهر تهران بسته شد

مدیرکل راه و شهرسازی استان تهران گفت: کلنگ اجرایی ۱۹ هزار و ۲۲۷ واحد مسکونی اقدام ملی ۱۰شهر استان تهران (شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر جمعیت و زیر ۱۰۰ هزار نفر) به زمین خورد که از این میزان ۷هزار و ۵۵۰ واحد مرتبط با این شهرها و اداره کل راه و شهرسازی تهران و مابقی در حوزه شهرهای جدید پرند و پردیس است. خلیل محبت خواه با اشاره به بسته شدن پرورنده مسکن اداره کل راه و شهرسازی استان تهران در مهرماه امسال افزود: این برنامه تنها مختص آغاز عملیات اجرایی نبود، ۲ هزار و ۳۶۷ مورد از آن مجدداً مرتبط با اداره کل راه و شهرسازی استان تهران و پروژه‌های بخش خصوصی است که ۱۲۲۷ مورد از

آن در قالب تفاهنامه به متقاضیان اقدام ملی این استان واگذار شده است. وی خاطرنشان کرد: در حال حاضر ۱۴ انبوه ساز با اعتماد به اداره کل راه و شهرسازی استان تهران در ۱۰ شهر استان مستقر شده‌اند، کارگاه‌های اقدام ملی را تجهیز کرده‌اند و در حال طی و تصویب مراحل نهایی نقشه پروژه‌های ساختمانی هستند که بزودی مرحله اجرای آن پروژه‌ها آغاز خواهد شد. مدیرکل راه و شهرسازی استان تهران در پایان از متقاضیان مسکن اقدام ملی درخواست کرد که در زمانبندی مشخص و در اسرع وقت نسبت به تکمیل آورده حساب‌های خود اقدام کنند تا در افتتاح هرچه سریع‌تر پروژه کمک مؤثری به دولت باشد. /ایسنا

■ ادامه در صفحه ۹

شاخص بورس دوباره کاهش یافت

شاخص بورس در جریان معاملات روز گذشته بازار سرمایه با ثبت افت ۳۷هزار واحدی، در ارتفاع یک‌میلیون و ۳۳۶هزار واحد قرار گرفت. در جریان دادوستدهای بازار سرمایه ۶میلیارد ۳۷میلیون سهم و حق تقدم به‌ارزشی بالغ بر ۶هزار و ۳۷میلیارد تومان در ۶۵۴هزار نوبت مورد دادوستد قرار گرفت و شاخص بورس با افت ۳۷هزار و ۴۷۰واحدی، در ارتفاع یک‌میلیون و ۳۳۶هزار و ۵۸۶واحد قرار گرفت. بیشترین افت منفی بر دماسنج بازار سهام به‌نام نمادهای معاملاتی شرکت‌های فولاد مبارکه اصفهان، ملی صنایع مس ایران و سرمایه‌گذاری نفت و گاز و پتروشیمی تأمین شد و در مقابل شرکت‌های گروه صنعتی